

Източник - "[Един завет](#)"

В градинката “Мадара” на бул. Прага в София върху къс от витошка морена е поставена скромна паметна плоча в памет на кап. Герхард Венгел – германски летец, командир на I група от 5-та изстребителна ескадрила на Luftwaffe “Eismeer” (I./JG5), загинал при защитата на София по време на голямата въздушна бомбардировка на 10.01.1944г.

Опитахме се да съберем данни за кап. Венгел, но за съжаление се добрахме до много оскъдна информация. Ще разгледаме накратко историята на I група от JG5 “Eismeer”

5-та изстребителна ескадра /Jagdgeschwader 5 (JG 5) Eismeer/ е сформирана през 1942г. от различни бойни части, базирани в Норвегия. Както се вижда от името (Eismeer означава Ледено море), ескадрата е предназначена да оперира в далечния север на Европа – Норвегия, Скандинавия и Северна Финландия. Първа група от ескадрилата, I./JG5 е формирана през януари от бившата I./JG77. (емблемата на JG5 ляво; емблемата на I./JG5 – дясно) В това подразделение е служил дотогава и летецът Герхард Венгел. На 14.09.1941г. неговия самолет N6308 от I./JG77 е повреден от вражески огън над базата си в Petsamo и лейт. Венгел е ранен. Задачата на ескадрата е да покрива

окупираните територии под командването на Luftflotte 5, както и да оказва изстребителна поддръжка на частите, сражаващи се на арктическият фронт в района на Мурманск, както и да разстройва снабдяването по ж.п. линията за Мурманск – основен логистичен коридор за Карелския фронт.

Група I е базирана на западния Норвежки бряг в гр. Stavanger с цел въздушна защита на немските бойни кораби в Северно море.

Ескадрата “Eismeer” трябва да преодолява уникални климатични условия – от 24-часовите летни дни, в които слънцето не залязва до пълната тъмнина и арктически студ на полярната зима.

От Януари 1943г. I група на “Eismeer” е пребазирана в Северна Норвегия и оборудвана със самолети Fw 190 A-2, A-3 и A-4, както и с Bf 109 Fs. Базите и са в Lista, Sola, Kjevik и Herdla. През февруари 1943г. кап. (hauptman) Герхард Венгел (Gerhard Wengel) е назначен за командир на групата (gruppenkommodore), на мястото на кап. фон Верен. Дотогава кап. Венгел за кратко е нач.щаб на 9./JG5

През Ноември 1943г. Група I на JG5 е дислоцирана в Румъния, за да защитава ключовите за Пакта петролни рафинерии в Плоещ. До края на годината групата е под командването на Luftflotte 1.

На 09. януари Група I е предислоцирана от Румъния в София – на летище Враждебна. Още на следващия ден съюзниците организират невидана дотогава въздушна атака на София. Немските пилоти излитат от Враждебна и влизат в бой над непознатата българска територия. В тежката въздушна битка крилото на кап. Венгел успява да сваля 3 тежки бомбардировача B-24 Liberator. В боя в близост до Радомир загива командирът на крилото кап. Венгел. Друг изстребител е свален, но пилотът успява да скочи с парашут. Още 11 немски самолета са повредени а 3-ма пилоти – ранени.

През февруари групата е причислена към III./JG6 и е дислоцирана във Франция, където води тежки въздушни боеве над Нормандия.

За съжаление не успяхме да открием снимка или каквито и да е биографични данни за кап. Венгел.

Повече от година след статията за кап. Венгел попаднахме на негова снимка, получена със съдействието на съюза на немските летци ветерани. Снимката е ксерокопие от вестникарска изрезка и е в лошо състояние, но все пак е по-добре от нищо.

Научихме също така, че кап. Венгел е роден на 14 януари 1915 в Кьонигсберг, Източна Прусия (рус. Калининград). Това означава, че е загинал само 4 дни преди 29-тият си рожден ден.

На 05.11.2004 г. по инициатива и със средства на члена на Клуба на летците “Кап. Димитър Списаревски” към Съюза на възпитаниците на ВНВУ инж. Константин Иванов и със съдействието на общинския съветник Вили Лилков и кмета на район Триадица Емил Милев в присъствието на зам-военния аташе на Германия в България паметникът е открит.

Убедени сме, че паметта на кап. Венгел трябва да се чества наравно с българските орли – защитници на софийското небе. Сваляйки 3 американски бомбардировача с цената на собствения си живот кап. Венгел спаси от смърт стотици мирни жители на София, сред които може би са и нашите родители...

.....

ПОЗОР!

През нощта на 20.06.2012 г. неизвестни вандали са счупили паметната плоча на капитан Герхард Венгел...

[meto76:](#)

Думата „паметник“ произлиза от „памет“. Паметта е това, без което никое общество не може да намери отговор на въпросите „Кои сме ние?“ и „Защо трябва да ни има?“. Дори в най-дълбока древност, в безписмените общества, най-уважаван е бил онзи, който помни историята на племето. Затова поругаването на паметник винаги, във всяка епоха и всяка цивилизация се е считало за варварство. В действителност това е много по-дълго и ниско от варварството.

Още по-голямо безумие е, когато посягаш над паметта на някой, който е защитавал твоето Отечество, твоите родители, баби и дядовци. За това нямам думи. Или имам, но не са за пред хора.

На тези, които биха ме обвинили в (не)прикрита симпатия към нацизма (все пак кап. Венгел е бил офицер от армията на хитлеристка Германия), ще отговоря, че офицерът служи на Родината, а не на режима. Капитан Венгел би служил на своята Германия, независимо дали тя е управлявана от нацисти, комунисти, демократи или някакви други. И изпълнявайки своя офицерски дълг, е бил изпратен от съдбата да помага и нашата Родина България.

Сега, естествено, възникват въпроси дали посегателството над паметната плоча има политически мотиви или и чисто и просто хулигански акт. За мен обаче това е без значение. Не ме интересува дали вандалите са пишман-антифашисти или обикновени негодници. Единственото, които имам да им кажа, е следното:

Няма да акцентирам върху моралната страна на вашето деяние, защото който е способен да воюва с костите на мъртвите, не може да има какъвто и да било морал. Само ще ви подсетя, че вие дължите жалкото си, мизерно съществуване, наречено живот, и на човека, чиято памет сте поругали.

Капитан Герхард Венгел е унищожил три американски бомбардировача, с което е предотвратил смъртта на десетки, а може би стотици български граждани. Сред тях може би са и вашите майки, бащи, баби и дядовци.

Свързани статии:

[Паметник на паметта или на унижението](#)

—